

Det Europæiske Hus

ÅRSBERETNING 1997

APRIL 1998

Arsregnskab 1997

Det økonomiske resultat for 1997 viser, at vi er på rette vej også økonomisk. Der skal fortsat lægges mange kræfter i at holde det høje aktivitetsniveau - ressourcer som ikke fremgår af regnskabstallene, fordi der er tale om frivilligt arbejde og om at betale selv for omkostningerne. Skulle vi omsætte denne del til pengeøkonomi, ville omsætningstallet nok være et par millioner kroner højere!

	1997	1996
Indtægter:		
Medlemskontingenter	31.525	27.900
Modtagne bidrag	10.803	3.037
Salgsindtægter	41.879	97.882
Temadage	193.938	79.590
Konsulent mv.	222.226	72.488
Projekter, tilskud	5.660.215	3.703.810
Andre indtægter	348.093	185.102
Indtægter ialt	6.508.679	4.169.809
Udgifter:		
Personale og adm.	537.521	579.385
Rejser, møder, seminar	3.285	41.541
Salgsomkostninger	30.651	59.300
Omkost. temadage	112.068	55.126
Projektudgifter	5.745.546	3.746.193
Andre udgifter	16.456	84.170
Udgifter ialt	6.445.527	4.565.715
Res. før fin. poster	63.152	-395.906
Kursreg., kontor Craiova	49.649	10.958
Financielle indtægter	652	165
Financielle udgifter	-26.264	-8.565
Årets resultat	-12.109	-393.348

Med hjerte og hjerne

Det Europæiske Hus er nok en svær forening at forstå - på den ene side arbejder vi meget professionelt med at lave udviklingsprojekter, og på den anden side vil vi gerne være med til at løfte en række menneskelige opgaver, som ikke bliver løst af det "professionelle" system. Vi sidder så at sige ofte på to stole i det daglige arbejde.

Kunsten er naturligvis, at vi kan skabe balance mellem "hjertet" og "hjernen".

For uden dem begge var grundlaget for foreningen jo væk. Det Europæiske Hus skal basere sig på engagement og vilje til at gøre mulighederne for udstødte og svage grupper bedre. Men vi skal også sikre, at det bliver gjort ordentligt og fagligt forsvarligt. Vi skal arbejde både med hjerte og hjerne - og det skal vi blive ved med.

Det er vores berettigelse.

Derfor er det glædeligt, at vi i 1997 kunne fortsætte med at øge aktiviteten samtidigt med, at vi har fået mere styr på økonomien. Vi fik et lille underskud, som kan bruges til at vise, at vi snart kan hævle af underskuddet fra 1996 - som var det år, hvor vi skulle investere i at få vores organisation sat på benene. Selvom det stadig kræver meget knofedt og en hård indsats, er det rart at kunne konstatere, at vi ser ud til at være på rette vej med foreningens arbejde.

Men det betyder også, at vi skal bruge de kommende par år til at finde frem til, hvad Det Europæiske Hus skal udvikle sig til: skal vi være en bred medlemsforening eller skal vi satse på at være en lille fleksibel projektorganisation?

Vi er nødt til at drøfte DEH's profil frem mod år 2000. Så vi ikke sætter os mellem de to stole....

Efter mange års passiv indespærring til daglige aktiviteter (Tirana)

Det Europæiske Hus gør noget!

Bestyrelsen har i det for- gangne år naturligvis beskæftiget sig en del med foreningens økonomi - for uden penge er det ikke let at gøre så meget. Derfor blev det i 1997 også forsøgt at aktivere medlemmerne til at skaffe nye medlemmer og at gøre brug af de tilbud om at købe T-shirt, lys og bøger, foreningen har. Desværre må vi nok konstatere, at det blev så som så med resultaterne i denne retning. Vi fik ikke så mange nye medlemmer og ikke så mange salgs- indtægter, som vi gerne ville have haft.

Men det nytter jo ikke bare at undre sig. For vi må simpelthen konstatere, at vi ikke har været gode nok til at "sælge" foreningen og dens arbejde.

Naturligvis er en af forklaringerne, at vi hverken har haft tid eller penge til at lave store kampagner. Og det skal der åbenbart til for at være med i billedet om medlemmer og penge.

Vi vil nu gerne gå en anden vej og appellerer endnu engang til medlemmerne om at være aktive ambassadører og få nye medlemmer med.

Som alle gode organisa- tioner har vi også et slo- gan: *Hvor nødvendighed og muligheder mødes.* Det synes jeg, vi har levet op til også i 1997, når vi ser på de mange resul- tater, vi har nået i løbet af året.

Men derfor har vi også brug for nogle flere til at være med til at skaffe øgede muligheder. For nødvendige opgaver at tage fat på, er der mange af i de lande, vi arbejder med i Østeuropa.

Når vi ser tilbage på 1997 må vi nok konstatere, at vi har haft meget travlt med at arbejde i marken,

Virkeligheden når der tales om uroligheder i Albanien. DEH syntes, der måtte gøres noget og var med til at hjælpe med at skaffe operationer i udlandet og følge op med social og psykisk krisehjælp til børnene og deres familier sammen med Child Development Center i Tirana. Kun Damnark sagde nej til at hjælpe! (Sommeren 1997).

Når man står midt i det store behov for at hjælpe og at gøre noget, er det ikke altid så let at forstå, hvorfor det er så svært at få andre i tale - og være med og blive medlem. Det koster sølle 12,50 kr om måneden.

Hvis bare hvert medlem skaffede 3 nye medlemmer, ville vi komme et godt stykke ad vejen. Og jeg tror, de fleste gerne ville være med, hvis de bare vidste lidt mere om vor eksistens og måde at arbejde på i projekterne.

så der ikke er blevet helt så mange kræfter til at sætte medlemsaktiviteter igang lokalt. Det håber vi med de nuværende medlemmers hjælp vil kunne gøres bedre i 1998.

Alfred Dam

Bestyrelsen:

Formand:
Alfred Dam

Næstformand:
Jørgen Judson

Kasserer:
Lise From

Medlemmer:
Flemming Andersen
Kristian Sørensen

Daglig ledelse:
Henrik Haubro

Kontor:
Henrik Hochheim
Ruth Haubro

Nyhedsbrev:
Bodil Holvad

Hvordan skaffer vi midler til huse?

Det Europæiske Hus har som alle andre foreninger brug for masser af frivillig arbejdskraft til at løse alle de opgaver, der er for at leve bedst muligt op til vort formål om at gøre livet lidt bedre for de udstodie grupper.

Så selvom mange allerede gør en masse, er der fortsat brug for knofedt til at gøre noget - lige fra at skrive fødselsdagskort til de rumænske børn til at skaffe penge til vores aktiviteter.

I 1997 havde vi ikke kræfter til at tage ordentligt fat på at få organiseret denne del af arbejdet. Så skulle der sidde nogen med lyst til at koordinere medlemsaktiviteten, så tøvede ikke med at ringe og tilbyde din hjælp:

Tel 55 77 47 27

Fax 55 77 47 67

Selvom alt ikke handler om penge, er de en vigtig forudsætning for arbejdet i *Det Europæiske Hus*.

I 1997 har vi fået de fleste midler til projektarbejdet via *Danida* (Albanien) og *Demokratifonden* (Besøg i Danmark). Men vi har også fået en god støtte til arbejdet i Rumænien fra *Alava amt* i Baskerlandet og fra *det spanske socialministerium*. Desuden var vi glade for at modtage 70.000 kr fra *JL-Fondet* til at støtte anskaffelse af en lejlighed i Craiova til et nye bofællesskab. *Any og Richard Sperlings Fond* har givet 50.000 kr til oprettelse af bofællesskab i Segarcea (til 1998). Endelig har *Steen Dangaards Fond* givet 10.000 kr til støtte for en af de unge rumæneres praktik i Danmark 1997/98. Disse donationer er vi meget taknemmelige for. De har nemlig givet os mulighed for at følge vort arbejde op på en meget konkret og synlig måde - især i Rumænien. Men det sværeste er især at skaffe midler til den almindelige drift af foreningen, der er nødvendig for at holde tingene igang.

Når alt kommer til alt, skulle det være let at se nødvendigheden i at gøre noget for at give sådanne mennesker mulighed for et liv. Patienter fra sindsygehospitalet i Elbasan, Albanien

Der gives ikke mange midler til dette, selvom det er forudsætningen for aktiviteterne. I denne forbindelse tæller kontingenterne jo ikke så meget, da de kun udgør 0,3%. Det skulle gerne stige lidt i 1998.

Vi er administrativt på et absolut minimum med kun 8% af udgifterne om året til administration og driften af foreningen. Derfor var det en tiltrængt indtægt, at vi for første gang fik tilskud fra Tipsmidlerne i 1997 på 91.000 kr.

Ellers er dækningsbidrag kommet ind ved at holde kurser og temadage, som blev forøget meget i 1997 og vil fortsætte sådan i 1998. Det samme gælder for konsulentbistand til andre, som også har givet dækning til foreningens drift og aktiviteter. Som en sidste indtægtskilde er salg af lys, vin, T-shirt og andre gaveartikler. Det faldt noget i 1997 i forhold til 1996, men bidrager fortsat til at holde DEH igang.

En stor tak til alle, der har lagt kræfter i at få *Det Europæiske Hus* til at leve!

Mon der er ret mange, der til daglig tænker over, hvor meget arbejde, der egentlig bliver lagt i at holde en forening som vores levende? Det drejer sig faktisk om tusinder af frivillige timer per år, og 1997 har bestemt ikke været nogen undtagelse. Mange har knoklet og endnu flere har hjulpet godt til at gøre foreningens arbejde respekteret både i Danmark og de andre lande.

Hvem tænker på, hvor mange timer *Flemming Rasmussen* bruger på at sælge lys, vin og bøger for foreningen. For slet ikke at tale om at tage sig af gæster og være med til arbejdet i Rumænien. Hvor mange timer *Ruth Haubro* har brugt som frivillig tre dage om ugen på kontoret. Eller *Bodil Holvad* med at lave vort Nyhedsbrev. Og de mange, der gør en frivillig indsats i projekter, på kurser og temadage.

Tænk på feriefamilierne for de rumænske børn, eller de mange mennesker, der tager venligt i mod, når vi kommer med gæster. Og de som tager sig af grupperne, mens besøgene står på. Listen af mennesker, der fortjener en kæmpe tak er meget lang - og kan slet ikke stå her. Så takken er til alle, der har givet foreningen liv.

Foreningen "Rumæniens Glemte Børn"

Igen i sommeren 1997 var rumænske institutionsbørn på rekreative-ophold hos deres danske feriefamilier. 48 børn og unge med ledsagere var i Danmark og fik nogle uforglemmelige uger med masser af varme, mad og oplevelser.

Familierne lagde mange kræfter og kærlighed i at give børnene et godt ophold. Men det er dyrt at få børnene herop, og det var kun muligt, fordi vi fik støtte fra *Tipsmidlerne*. Ellers havde vi haft et kæmpeunderskud som i 1996. Nu blev underskuddet "kun" 18.000 kr., som DEH har dækket.

Men spørgsmålet er, om vi kan løfte denne opgave i 1998. For der er meget arbejde både praktisk og administrativt for at gennemføre et sådant ophold. Selvom børnene får meget ud af at kunne rekreere sig hos deres danske familier.

Og spørgsmålet er endnu sværere, når familierne bag "Rumæniens glemte børn" ovenikøbet kom i så meget splid med sig selv, at foreningen ikke længere eksisterer. Der er altså nu ingen baggrundsgruppe til at tage sig af opgaverne med at arrangere opholdet. Det er vi naturligvis kede af i *Det Europæiske Hus*, men vi vil så prøve at se, hvad der kan gøres i 1998. Meget afhænger også af den støtte, vi kan få til at gøre noget. Enten i Danmark - eller måske som en sommerlejr i Rumænien med nogle af de danske familier og andre frivillige, som vil være med til at give børnene en god sommertid, hvor de kan få sul på krop og sind.

Marius og Aurel i praktik I Danmark for at lære at starte workshop i Craiova

Marius pakker rumænsk vin

- Jeg er i Danmark for at lære at lave lys, fortæller Marius. Og for at lære at sælge og lave regnskaber. Jeg skal være med til at starte et projekt i Craiova, hvor vi skal have butik og café. Der skal jeg også hjælpe handicappede med at arbejde. Marius laver bl.a. de flotte lys, som kan købes i *Det Europæiske Hus*. Og mange af de andre tilbud....

Aurel er i praktik i køkkenet på Bindernæs Efterskole for at lære at lave mad til mange og at holde orden i et stort køkken.

På denne måde håber vi, at de to unge kan udgøre en del af kernen til at få en god workshop startet op i Rumænien i efteråret 1998. Selvom det er en utraditionel måde at gå frem på. Vi håber på denne måde at styrke brugerindflydelsen!

5 rumænere afslutter efterskole

Sommerferien 1997 var også afslutningen på et års ophold for 5 unge på *Bindernæs Efterskole* i Rødby. Det blev et spændende projekt både for de unge og skolefolk fra Dolj Rumænien, som besøgte

skolen, mens de unge var der. Der er nu et ønske om at forsøge at lave en efterskole i Rumænien. Bl.a. for de unge, der tilbragte deres liv under de kummerligste forhold som "ubrugelige". Så det må vi igang med ...

Gave med idé

Det Europæiske Hus har en masse spændende tilbud til medlemmerne og alle andre. F.eks.

Flotte lys	fra kr 6,-
Rumænsk vin	fra kr 50,-
T-shirt	fra kr 50,-
Bøger	fra kr 68,-

Alle tingene har noget at gøre med vore projekter og de lande, vi arbejder i.

Så hvorfor ikke slå 2 fluer med et smæk:

Glæd dig selv eller en ven med en flot og dejlig gave. Vær med til at støtte vore projekter og landene.

Få en bestillingsliste på kontoret, tel 55 77 47 27.

Helios og DEH har nu bofællesskaber for ialt 49 børn og unge i Craiova. De fordeler sig på

- 2 huse*
- 1 mini-farm*
- 4 lejligheder*
- 2 værelser*

Men der er brug for mange flere, og vi håber også i 1998 at kunne igangsætte flere bofællesskaber.

Bl.a. i Segarcea med støtte fra Any og Richard Sperlings Fond. Men vi håber med de nye muligheder i Rumænien at kunne sætte endnu flere bofællesskaber på skinnerne. Også andre steder i Rumænien.

Desuden skal denne sociale integration følges op med flere projekter til økonomisk integration. Dvs. arbejde.

Vi håber til dette at kunne finde nogle danske virksomheder, som vil tegne fadderskaber til boliger eller arbejdspladser i Rumænien.

Arbejdet i Rumænien breder sig

En af grundene til at lave *Det Europæiske Hus* i slutningen af 1994 var bl.a. mange andre organisationers flytten sig rundt efter mediernes interesse og dermed midlerne.

Fra vor erfaring med at lave udviklingsarbejde, er det altså ikke noget, man gør på 2-3 år. Og da slet ikke i landene i Østeuropa. Der skal et meget længere og sejere træk til for at gøre en forskel.

Nogle af os har således arbejdet med Rumænien siden 1990, selvom DEH kun er 3 år gammel. Så det er det lange, seje træk vi som forening står for - og som anerkendes meget i Rumænien.

Vi kan derfor også glæde os over, at der nu synes at være små lyspunkter for enden af tunnellen. Der er for eksempel ved at være en meget bred accept af, at handicappede ikke er hverken *uhelbredelige* eller *ubrugelige*, men skal have de samme rettigheder som alle andre mennesker. Det er nye toner i et land, der for få år siden "smed" disse mennesker væk.

Vi møder oftere og oftere forståelse for, at der skal gøres noget. På nationalt plan senest ved en stor konference, vi havde arrangeret i Bukarest i september 1997 med økonomisk støtte fra *den spanske regering, Alava amt og det rumænske handicapministerium*.

Mere end 250 mennesker med den rumænske præsident Constantinescu og flere ministre i spidsen drøftede i tre dage, hvordan Rumænien kunne lave en bedre lovgivning og udvikling for handicappede. Med social og økonomisk integration som grundlæggende principper.

Man kan selvfølgelig altid sige, at der kommer så mange kønne ord på disse møder. Men i Rumænien er det vigtigt overhovedet at få sat disse spørgsmål på dagsordenen - og få mediernes til at fortælle om det. Og faktisk har diskussionen

allerede sat sig et konkret spor: de lokale myndigheder kan nu være med til at betale til bofællesskaber.

I Craiova har det betydet, at vi har været med til at lave en aftale med byrådet om i løbet af 1998 at være med til at dække personaleudgifterne til alle bofællesskaberne i byen, som nu har 49 unge.

Disse udgifter har vi indtil nu været ude og skaffe penge til fra udenlandske donorer. Hvilket har været svært, da Rumænien bestemt ikke har den store interesse i Danmark. Så det er mest med hjælp fra Spanien og England, det er lykkedes alligevel. Også i 1997. Men der skete mange

andre spændende ting i året. Små og store resultater af de forgående års arbejde. Det

være sig lige fra integration af handicappede børn i børnehaver og skoler til at blive inddraget i at sætte små virksomheder igang. Og meget, meget andet.

**At forandre
holdninger
tager tid**

Bofællesskabet på Calea Bucuresti

Bofællesskabet er bygget op omkring de to brødre - Sandu og Nicolei. De er meget spastiske og blev sendt til Corlate, hvor de bogstaveligt lå i den samme seng (sammen) i 14 år. Her er de sammen med Aurel, der arbejder med dem.

Bofællesskabet, der ligger midt i Craiova, er det seneste oprettet af DEH i samarbejde med foreningen *Helios*. Det blev oprettet med økonomisk støtte fra *JL-Fondet* på 70.000 kr. Bofællesskabet har kostet 121.313 kr i anskaffelse plus små 25.000 kr til indretning og møblering mv. Driften koster ca. 3.600 kr om måneden til de 5 unge, incl. lønninger. Det er mange penge - men både bedre og billigere end institutioner.

Demokrati er de svages sikkerhed

Demokrati er svært. Ikke bare at praktisere, men også at forklare til andre, som egentlig ikke har nogen erfaringer fra et demokratisk samfund.

Naturligvis er der ikke mange ben i at forklare det demokratiske system: at flertallet bestemmer. Det er heller ikke så kompliceret at forklare, hvordan det danske politiske system er opbygget med folketing, amtsråd og kommunalbestyrelser.

Det svarer i strukturer ofte til det formelle system i mange andre lande - blot med den forskel, at de styres mere centralt fra staten, end vi har vænnet os til i Danmark.

Men det er sværere at fortælle, at demokrati også handler om at tage hensyn til mindretallene og til de svage grupper i samfundet, så de også bliver hørt og får deres interesser tilgodeset. At det er vigtigt, at borgere deltager i udviklingen af deres samfund. At information og dialog skal være åben. *At demokrati er en måde at leve sammen på.*

Det Europæiske Hus har derfor også i 1997 gjort meget for at være med til at formidle og diskutere demokrati - både den formelle opbygning og i samarbejdet mellem mennesker, hvadenten det er politisk, i foreninger, på arbejdspladser, institutioner eller hjemme.

De mange besøg afspejler også den brede berøringsflade, DEH har i de lande, vi arbejder i. Og det er ikke uden en vis stolthed, at vi kan konstatere, at alle deltagere i demokratifondsbesøgene har fået megen viden og mange nye spørgsmål, som de har taget fat på hjemme.

Learning by seeing and doing

Demokratifondsbesøg i 1997

Titel	Land	Antal personer
Efterskolens plads i demokratiet	Rumænien	5
Demokrati, rettigheder og livskvalitet	Albanien	18
Demokratisk undervisningsløb	Rumænien	5
Kommunikation og demokrati	Albanien/Rumænien	10/5
Demokrati, foreninger, lokalsamfund	Rumænien	20 + 21
Ungdomsparlamentet	Rumænien	15
Demokrati, politisk ledelse og info.	Rumænien	18
Demokrati, politisk ledelse og info.	Rumænien	18
Demokrati, politisk ledelse og info.	Rumænien	18
Demokrati i fohus	Rumænien	20
Soc. arbejde som demokratisk værktøj	Albanien	10
Massemediet midt i demokratiet	Albanien	2
Kommunikation og demokrati	Ukraine	14
Demokrati på tværs af grænser	Bulgarien/Rumænien	8/10

I 1997 gennemførte vi ialt 14 besøg i Danmark med tilsammen 188 personer fra Rumænien, Bulgarien, Albanien og Ukraine. Dette har kun været muligt med økonomisk støtte fra *Demokratifonden*.

Foruden viden om det danske demokrati og decentralisering, har de fleste grupper lavet konkrete projekter, som de er taget tilbage med og gået igang med at tage del i demokratiets udvikling i deres egne lande.

Demokrati, politisk ledelse og information

Hvert af de 14 besøgsprojekter er utrolig spændende i sig selv. Hvadenten det er "sommerhøjskolen" med de rumænske unge, eller projektet om brugerindflydelse med albanske og rumænske deltagere. Eller besøget fra Ukraine om kommunikationsformer og -midler i et demokrati.

Men et projekt adskiller sig lidt fra alle disse - både i omfang, og målgruppe. Det er projektet: *Demokrati, politisk ledelse og information*.

Deltagerne i projektet var borgmestre og rådmænd fra rumænske amter og kommuner. De skulle lære, hvordan det danske demokrati er bygget op og fungerer. Især med information til borgerne som et vigtigt punkt.

Hver af de 42 deltagere skulle så lave et projekt til deres eget område i løbet af et par måneder. Derefter afholdtes 2. del af projektet som kursus i Rumænien. Der kom mange gode projekter.

Der var projekter inden for alle områder af kommunal forvaltning - og der arbejdes fortsat med dem. Projektet blev lavet i samarbejde med de 7 rumænske centre, der er lavet til uddannelse af politikere og embedsmænd (en slags Den kommunale Højskole spredt i 6 byer i Rumænien). Og i forbindelse med projekterne blev 12 rumænske instruktører trænet, så de kan føre arbejdet videre.

Rumænien

The European House
Romania
Str. Infratirii (Siloz)
Bl. 0, Sc. 1, Et 2, Ap 5
1100 Craiova

Tel/fax:
+40 51 14 55 05

Kontoret:
Sebastian Ghita
Gabriel Vârtopeanu

Albanien

Shtëpia Europiane
Rruga Haxha Tasim
P.O. Box 1726
Tirana

Tel/fax:
+355 42 34 756

Kontoret:
Elida Cangonji
Ariel Como
Manjola Lico

Patienter på sindsygehospitalet i Elbasan (1997). DEH har været med til at forbedre forholdene en lille smule med nyt vaskeri, bad og toiletter på mandsafdelingerne. Men behovet for at gøre noget er enormt. Men ingen vil give pengene

Albanien: Europa's glemte stedbarn

Året 1997 blev for alvor prøvelsernes tid i Albanien. I foråret kollapsede hele samfundet med pyramidespillene som den ydre anledning. Men naturligvis handlede det om dybere-liggende økonomiske, politiske og sociale problemer. Og de eksisterer fortsat. Ingen gør sig nok forestillinger om, hvor hårdt det er at forsøge at holde gejsten og modet oppe til at skabe udvikling, når det til daglig handler om at overleve. I bogstaveligste forstand. Ro på overfladen er ikke det samme som problemløsning

Så selvom der blev skabt ro og afholdt nye valg, er trætheden i Albanien meget stor. Og mange mennesker er syge - eller ligefrem døde - efter de direkte uroligheder blev mindre i løbet af sommeren.

Det gælder også mange af de mennesker, vi arbejder sammen med i Albanien. De skal trække et enormt læs for "at holde skruen i vandet", og det er næsten ikke til at bære, hvis vi ikke kan skaffe midler til at fortsætte aktiviteterne i Albanien.

DEH's Albaniensprojekt

Som en af de få udenlandske organisationer blev vi i landet også under urolighederne i foråret. Med en enorm indsats fra alle i Albanien lykkedes det at redde de fleste af aktiviteterne igennem krisen og få dem på fuld styrke allerede i august måned.

Vi fik også vist, at projektet indholdsmæssigt er levedygtigt og kan bidrage til at finde løsninger på akutte problemer som f.eks. de sårede børn. Men det er et problem med det økonomiske, fordi Albanien ikke har midlerne til selv at løfte disse opgaver. Derfor bør vor indsats fortsætte også i de kommende år.

Danmark var hurtig til at sende tropper for at få ro. Men hvor er viljen til fortsat støtte til opbygning og udvikling? Udgiften til en måned med 80 soldater svarer vel til den 3-årige overgangs-bistand Danmark har givet. Og som nu stopper!

DEH projektet:

Social og psykiatrisk reform i Albanien

Med støtte fra *Danida* gik DEH igang med et 2½ års projekt i 1995. Projektet skulle slutte med udgangen af 1997, men pga. urolighederne fik vi lov til at fortsætte ind i 1998 - med den samme bevillingsramme. Derfor sluttes projektet 1. april 1998.

Formålet med projektet har været at bidrage til at indføre en mere socialt orienteret model i den albanske psykiatri, som er meget biomedicinsk og meget umenneskelig i sin behandling af sindslidende. I det hele taget var psykiatrien nok mest kendetegnet ved bare at gemme folk væk og lade dem leve for lud og koldt vand. Og det er fortsat mange af patienternes liv på sindsygehospitalerne.

Tre hovedopgaver

Projektet har haft tre hovedopgaver:

- Vi skulle være med til at lave et såkaldt policy-paper, der lagde vægt på en udflytning af patienter til lokalsamfunds-tilbud for støtte, boliger og arbejde. Altså social og økonomisk integration.

- Vi skulle være med til at igangsætte nogle "gode eksempler" på, hvordan disse lokalsamfunds tilbud kunne bygges op.

- Vi skulle være med til at forbedre forholdene på det psykiatriske hospital i Tirana, og om muligt i Elbasan.

For at løse disse opgaver har der været aktiviteter lige fra ombygning, istandsættelse til kurser, konferencer og informationsarbejde. Men det mest tidskrævende har været selve det at gennemføre forandringerne og være med til at gøre dem synlige og brugbare i en albansk sammenhæng.

Sådanne ændringer skal nemlig ind under huden på folk for at virke og være levedygtige. Det nytter ikke noget at komme med "de hvide tropehelme" og forklare, hvordan tingene skal gøres - og så tage hjem igen. Det kræver timelange diskussioner og forhandlinger ud fra et albansk udgangspunkt: deres verdensbillede og deres kultur.

Projekt-animatør

Når vi arbejder på denne måde, er det selvfølgelig meget krævende for alle involverede. Såvel albanere som danskere. Det stiller nemlig krav om, at vi går ind og skal lægge en masse energi og fantasi i at vise, at virkeligheden godt kan ændres, hvis nogen vil gøre noget. Det handler om at turde at gå igang.

Når det psykiatriske hospital i Tirana er blevet et af de flotteste huse at se på, er det med til at flytte både patienters, personales og befolkningens syn på hospitalet. Når *Child Development Center* er blevet et af de smukkeste indrettede steder, er det med til at give arbejdslyst og respekt.

Og sådan kunne vi blive ved - pointen er, at vi gennem projektet har villet være med til at give liv og overskud til at forandre vilkårene for de sindslidende (og handicappede). Derfor kan man roligt konstatere, at projektet har krævet meget *projekt-animation* for at nå de resultater, der i dag eksisterer og kan bruges til at komme videre.

Godt at slutte, hvis ...

Vi har sammen med vore albanske samarbejdspartener nået meget på de små tre år, og det er helt fint, at dette projekt som sådan afsluttes i marts 1998.

Men det er ikke godt, hvis der ikke kan findes midler til at støtte nogle af de helt centrale aktiviteter, der ligger i naturlig forlængelse af dette projektarbejde. Alle ved, at det tager mere end 2½ år at lave reformer af denne karakter - og det vil være dumt fra alle synsvinkler bare at stoppe nu. For slet ikke at tale om det svigt, det vil være - og som i sidste ende vil koste, når der igen skal sendes soldater til regionen.

Det psykiatriske hospital, Tirana under forvandling med økonomisk støtte fra EU og Danida.

Albaniensprojektet har modtaget støtte på 6 mill kr fra Danida og på 1,5 mill kr fra EU. DEH har brugt ca. 9 mill kr til aktiviteterne i Albanien 1995-98

Foreningen
Friends of Vila Dea

er en albansk NGO
med det formål
at støtte og drive
Vila Dea
og tilsvarende
aktiviteter
i Albanien.

Formand er
Enkeleja Majko

Adresse:
Lagja Nr 1
Rruga "Sotir Kolea"
Nr 22
Tirana, Albania

Telefon:
+355 42 22062
eller
Tel/Fax:
CDC
+355 42 33870

Medlemsskab
koster
10 USD om året
(eller 70,- kr)

Du kan tegne
medlemsskab
gennem
Det Europæiske Hus
tel. 55 77 47 27
fax 55 77 47 67

BLIV MEDLEM
OG STØT
ET GODT LOKALT
INITIATIV
I ALBANIEN

Vila Dea og Vennerne

Det første bofællesskab i Albanien er *Vila Dea*. Det ligger ved Universitetsbyen i Tirana, og er en dejlig gammel villa med en lille have.

Vila Dea blev skabt som rammen for den første udflytning fra et psykiatrisk hospital. Fire unge fra Elbasan flyttede i sommeren 1996 og har siden udviklet sig helt utroligt, selvom de bestemt ikke hørte til i den letteste ende af skalaen.

Den ene af dem lå på hospitalet hele døgnet i sin seng med tæppet op over hovedet. Han ville ikke have tøj på - flåede det af, hvis nogen prøvede at give ham det på. Han besøgte i sengen eller på gulvet lige ved siden af. Han fik kun vand med opblødt brød, som han sluprede i sig som et dyr.

Trods skift af hus, skyderier og masser af problemer er denne unge mand nu ved at "vågne op". Han tager tøj på, spiser ved bordet, bruger nu toilettet, elsker at komme med på indkøb og køreture, og er begyndt så småt at kunne hjælpe til med de daglige gøremål.

I danske ører lyder det måske ikke af så meget. Men i Albanien er det et *tigerspring* både for de unge og de professionelle.

For os er der ingen tvivl om, at metoden med det "gode eksempel" er langt det mest virkningsfulde. Her er det nemlig ikke bare snak, men den skinnende virkelighed, der forandres på en synlig måde.

Problemet er bare, at det tager tid og koster penge. Det er jo meget lettere at lave et seminar eller et kursus og fortælle om tingene. Så kan man bare rejse igen bagefter. Det kan man ikke med et projekt som *Vila Dea*, fordi det er mennesker af kød og blod, det drejer sig om.

I denne forbindelse er det endda ikke et spørgsmål om, at myndighederne ikke kan se, at det er den rigtige vej. På mange måder har ministerierne prøvet at være behjælpelige med projektet. Men de kan simpelthen ikke finde midlerne til at dække udgifterne. Endnu.

Derfor har en af udløberne af projekt *Vila Dea* været at få lavet en albansk støt-teforening, der bliver dem, som tager over efter dette projekt. Men vi skal selvfølgelig være med til at hjælpe dem med at skaffe penge og støtte til at udvikle modellen med bofællesskaber videre - herunder at tage vare på *Vila Dea* og de unge.

Policy-Paper, konferencer og kurser i Albanien

Projektet har også indeholdt masser af efteruddannelse af albanske medarbejdere på alle niveauer i systemet. Bl.a. fordi modstanden mod forandringer ofte kommer fra personalet, der synes de skal gøre en masse nyt - og dermed i første omgang mere besværligt. Institutionskulturen er på den led meget ens over hele verden.

Fra teori til praksis

Projektet har været med til at etablere al form for træning: specialisering af læger og psykologer, post graduate træning af socialrådgivere, seminarer og workshops om etik, socialpsykiatri og socialt arbejde, gruppeterapi osv. osv.

Men hovedvægten har vi lagt på at uddanne personalet i omsætning af teori til praksis. Uanset hvilken stilling, de måtte have.

Derfor har en stor del af kursusvirksomheden også været kursus-på-jobbet, som det 3-måneders kursus på afdelingen med kroniske patienter i Tirana, hvor de lærte om aktivisering og planlægning. Noget der senere gav basis for at etablere en *workshop* på det psykiatriske hospital i Tirana.

Eller det 2-årige engelsk kursus, som gav medarbejderne mulighed for at læse den udenlandske faglitteratur, hospitalet fik.

Denne *proces-orienterede* måde lå også til grund for at få lavet politik papiret, der er rammen for udviklingen.

Café Freud var det første sted, projektet lavede som arbejdsplads til mennesker med psykiske lidelser eller handicap. Er beliggende i Child Development Center og bruges af personale, til kurser og af kvarterets studerende. Her fint besøg af den baskiske socialminister og Edex Foundation.

The Workshop

Dagcenter kommet igang på psykiatrisk hospital i Tirana.

Efter mere end et års arbejde kom der endelig gang i dagcentret på det psykiatriske hospital i efteråret 1997. Indtil da havde det været lidt tilfældigt med aktivitet for patienterne på hospitalet.

Nu er der til gengæld kommet god gang i tingene, og der er både et tegne/maleværksted, et værksted med folkløse ting, et haveværksted (med køkkenhave), et aktivitetsrum - og der er planer om at lave en café til sommeren '98.

I december 1997 var der en stor udstilling af billeder lavet af patienterne i kulturhuset i Tirana under stor opmærksomhed. Indtægterne fra salget blev brugt til udflugter og til at lave et klub-køkken rum.

Mange små virksomheder skal bane vejen

Et af de andre felter, projektet har brugt megen tid og kræfter på, er at skabe aktivitetsmuligheder og arbejdspladser for brugerne. Det er svært, fordi der på den ene side slet ikke er tradition for at aktivere "patienter", og for det andet fordi der er en enorm arbejdsløshed i Albanien. Hvortil så skal lægges alle fordommene.

Men i løbet af 1997 var der beskrevet og sat gang i 5 små workshops i Tirana.

Desværre måtte vi opgive den workshop og bofællesskabet i Korce, som ligger på grænsen til Makedonien - 160 km fra Tirana. Byen blev meget hærget af urolighederne og husene ødelagt. Også det hus, vi havde lejet til formålet - og som vi var igang med at etablere, inden oprøret. Men til gengæld er det så lykkedes at få sat gang i nogle spændende workshops i Tirana, som der er gode muligheder i.

Det drejer sig om:

Café Freud, der er en lille café med 1-2 arbejdspladser for brugere.

Onufri, der er et metalværksted med 8-10 pladser.

The paper shop, der laver alt i papirhåndværk med plads til 8-10 brugere.

Green House, der er et lille gartneri med 3-4 brugere. Passer også Vila Dea's have.

↑ Green House

← Onufri metalværksted

*Vidste du,
at DEH har
flotte T-shirts
fra
Café Freud
og
Vila Dea*

*Størrelse S-XL
Pris kun
49,95 kr*

*Indtægterne
går til
workshop'ene
i
Tirana*

*Kan bestilles
på DEH's kontor
55 77 47 27*

Child Development Center bliver drivkraften i fremtiden

Et projektarbejde skal altid indeholde en forankring i det lokale. Det kan godt være svært, når hele samfundet ramler sammen omkring ørerne på en. Som det skete i 1997 i Albanien. Derfor må det siges at være godt, at der eksisterede et *Child Development Center* i Tirana. For det er især herigennem, vi har kunnet fastholde de landvindinger, der er nået i arbejdet. Ikke mindst takket være direktøren *Elida Cangjoli*, der er børne-psykiater, og som også indgår i DEH's projekt-gruppe, som en af nøglepersonerne.

Child Development Center er en mellemting mellem en dansk pædagogisk-psykologisk rådgivning og et børnepsykiatrisk ambulatorium. Desuden er der tilknyttet efteruddannelse af alle faggrupper, der arbejder med børn og unge. Der arbejder en snes mennesker på CDC, der hvert har deres speciale.

CDC blev etableret i 1995 som et projekt med støtte fra Soros Foundation og DEH's projekt. CDC er en selvejende institution med repræsentation fra både sundheds- og socialministerierne i Albanien.

Der er for os ingen tvivl om, at CDC bliver en vigtig aktør i udformningen af fremtidens sociale og psykiatriske tilbud i Albanien. Både i helt konkret forstand, fordi man arbejder med børn og unge med problemer - og dermed får stor indflydelse på den forebyggende indsats på det mentale hygiejniske felt. Og fordi stedet er en af dynamierne for at skabe de nye tilbud, der er nødvendige for en reform, som f.eks. Vila Dea. Derfor var det også vigtigt i 1997 at starte et informationsprojekt på CDC.

Elida Cangjoli, leder af Child Development Center og med i DEH's projektteam i Albanien

FOUNTAIN HOUSE

Albania

har også brug for støtte

En af måderne kunne være at invitere

Anse Leroy

til at komme og fortælle om arbejdet i Danmark, Albanien og mange andre steder.

Kontakt til Anse Leroy gennem DEH's kontor
tel. 55 77 47 27

Nu kommer der også Fountain House

Med socialoverlæge i Københavns kommune, *Anse Leroy*, i spidsen blev de første skridt taget til at opbygge et *Fountain House* i Tirana.

Et *Fountain House* er en klub, hvor "patienter" er medlemmer og selv styrer aktiviteterne. Hensigten er at give dem sikkerhed og at lære, så de kan

komme i arbejde og skabe sig et godt liv. Der findes *Fountain House* over det meste af verden. Også i København og andre byer. Med DEH som katalysator er der dannet en bestyrelse i Albanien. De to medarbejdere og formanden skal til Danmark i marts 98 for at se, hvordan man arbejder i et *Fountain House*.

Masser af medicin som gave til de psykiatriske hospitaler i Albanien

Lundbeck a/s donerede i 1997 en stor portion medicin, der blev sendt til Albanien med en transport i eftersommeren. Sundhedsministeriet stod for distributionen, og medicinen er nået ud til hospitaler og poliklinikker.

Det Europæiske Hus

er en humanitær organisation
for alle mennesker

der gerne vil være med til
at gøre verden til et lidt bedre sted at leve
Især for de svageste grupper
Så enkelt er det!

Det Europæiske Hus er uafhængig af partipolitik, religion og hverken for eller imod EU.

Foreningens navn bygger på idéen om, at alle mennesker og lande hører sammen i et fællesskab og har et fælles ansvar for at tage vare på hinanden og vore omgivelser.

Det Europæiske Hus vil gerne tage aktiv del i at gøre noget med udviklingen.

**Der er plads til alle -
men der er ikke plads
til det hele - her!**

Årsberetning 1997 er en fortælling om, hvad DEH har beskæftiget sig med i løbet af året. Vi håber den giver et indtryk af de mange aktiviteter og projekter, foreningen er igang med i mange forskellige lande - især i Østeuropa.

Men det hele kunne selvfølgelig ikke komme med. Bl.a. kunne vi have fortalt om de mange spændende kurser og temadage, vi laver. Eller om arbejdet med at lave hjemmepleje i Litauen og Rumænien. Og institutionsudvikling i Litauen. Eller kurser i Letland, Cypern og Argentina. Samt alle de andre spændende initiativer, der ligger på bedding og forhåbentlig bliver søsat i løbet af 1998. Det glæder vi os til at fortælle om i næste årsberetning om et år. Imellemtiden kan du følge med i *Nyhedsbrevet*, der kommer 10 gange om året.

Redaktion af årsberetning:
Henrik Haubro

RUMÆNIENS BØRN
FOTELLINGEN OM ET PROJEKT
Henrik Haubro

Det Europæiske Hus har fortsat mange spændende tilbud om at arbejde med udviklingsprojekter. Eks. pris kr. 98,-

Mini Opslagstavlen

Værktøj til Workshop i Rumænien

Har du - eller kender du nogen - der har brugt, men godt værktøj eller maskiner til et lille værksted i Craiova (metal og træ). Skulle der være noget udstyr til et lysværksted, en god symaskine eller to ...

Kontakt DEH's
kontor
55 77 47 27

Er der nogen, hvis vej svinger forbi Rumænien med en transport, hvor vi kunne få nogle kubikmeter med til Craiova, Dolj.

Kontakt Hochheim
på DEH's kontor

Generalforsamling
den 23. april 1998
kl 16 i København

Vi kommer
gerne ud og
fortæller om
DEH's arbejde

Kontingenter
for at være
medlem
i
Det
Europæiske
Hus

Alm. 150,- kr
Institution 500,- kr

per år